

інтегративні психічні явища, процеси і стани, що забезпечують самоорганізацію різних видів психічної активності людини, цілісність індивідуальності і становлення буття людини.

Емпіричний етап дослідження спрямовувався на вивчення вольової саморегуляції та саморегуляції поведінки студентів, схильних до тютюнопаління. Для вивчення вольової саморегуляції, як психологічної особливості студентів-курців, була використана методика «Дослідження вольової саморегуляції» А.В. Зверькова і Е.В. Ейдмана. Для вивчення стилю саморегуляції поведінки була використана методика «Стиль саморегуляції поведінки» В.І. Моросанової.

Вивчення здатності до вольової саморегуляції студентів-курців показало переважно її середній рівень. Таких осіб ми можемо охарактеризувати, як емоційно зрілих, активних, незалежних, самостійних. Їх відрізняє спокій, впевненість в собі, стійкість намірів, реалістичність поглядів, розвинене почуття власного обов'язку.

Значна частина досліджуваних має високий рівень наполегливості та самовладання. Тобто, таких осіб можна охарактеризувати як діяльних, працездатних людей, що активно прагнуть до виконання наміченого, їх мобілізують перешкоди на шляху до досягнення мети, але відволікають альтернативи і спокуси, а головна їх цінність - почата справа. Таким людям властиве дотримання соціальних норм, прагнення повністю підпорядкувати їм свою поведінку. Також їм властивий внутрішній спокій, впевненість в собі звільняє від страху перед невідомістю, підвищує готовність до сприйняття нового, несподіваного і, як правило, поєднується зі свободою поглядів, тенденцією до новаторства і радикалізму.

У результаті дослідження стилю саморегуляції поведінки у більшості досліджуваних виявлено середній та високий рівень даних за шкалами моделювання (розвиненість уявлень про зовнішні і внутрішні значущі умови, міра їх усвідомленості, деталізованості і адекватності), оцінка результатів (розвиненість і адекватність оцінки випробовуванням себе і результатів своєї діяльності і поведінки), гнучкість (здатність перебудовувати, вносити корекцію в систему саморегуляції при зміні зовнішніх і внутрішніх умов), планування (сформованість у людини усвідомленого планування діяльності), самостійність (розвиненість регуляторної автономності), програмування (індивідуальна розвиненість усвідомленого програмування людиною своїх дій).

Отже, емпіричне дослідження показало, що студенти, схильні до тютюнопаління, характеризуються здатністю до саморегуляції на середньому та високому рівні, що дозволяє їм позбутися звички, що носить негативний характер.

ЗДАТНІСТЬ ДО САМОРЕГУЛЯЦІЇ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ СТИЛЕМ ЛІДЕРСТВА

Шут Г.С., студент магістратури юридично-психологічного ННІЗН НАВС *Науковий керівник:* д.психн., професор, професор кафедри психології та педагогіки ННІПП НАВС Хохліна О.П.

Поняття саморегуляції визначається як система психічного самовпливу особистості з метою свідомого управління власними

розглядається як стрижень довільної поведінки та діяльності. Зважаючи на те, що лідерство є психологічним феноменом, що зумовлюється взаємодією багатьох змінних (психологічними характеристиками особистості, особливостями спілкування та спільної діяльності в групі та ін.), доцільним є вивчення того, які особливості здатності до саморегуляції характерні для осіб з різним стилем лідерства.

На теоретичному етапі дослідження було визначено сутність поняття лідерства та його стилів, а також здатності до саморегуляції. На емпіричному етапі дослідження використовувалася методика «Схильність до певного стилю керівництва» Є.П.Ільїна, опитувальник для виявлення вираженості самоконтролю в емоційній сфері, діяльності, поведінці Г. С. Нікіфорова, В. К. Васильєва, С. В. Фірсової. Для аналізу емпіричних даних були застосовані методи кількісної й якісної обробки. Досліджуваними були 23 студенти ННІПП НАВС, які навчаються за напрямом «Психологія».

Аналіз отриманих даних дозволив виявити, що особи, які мають авторитарний та демократичний стилі лідерства, характеризуються найбільш вираженим самоконтролем в діяльності та соціальним самоконтролем. Серед представників авторитарно-демократичного стилю для більшості найхарактернішим є самоконтроль в діяльності, а на меншому рівні зв'язку - емоційний та соціальний самоконтроль. Студенти, що використовують змішаний стиль лідерства, характеризуються найбільшою схильністю до соціального та меншою мірою - до емоційного самоконтролю та самоконтролю в діяльності (рис. 1). Коефіцієнт взаємної зв'язаності Чупрова ($K=0,2377$) говорить про низький рівень зв'язку між особливостями саморегуляції та

стилями лідерства. Загальний ступінь вираженості схильності до лідерства. Студенти з авторитарним, авторитарно-демократичним, змішаним мають однаковий рівень загального самоконтролю (рис. 2).

Рис. 1. Дані про стилі лідерства та види саморегуляції студентів

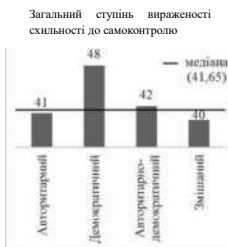

Рис. 2. Дані про загальний ступінь вираженості схильності до самоконтролю

Таким чином, результати дослідження щодо наявності та характеру зв'язку стилю лідерства зі здатністю до саморегуляції дозволили визначити певні психологічні особливості студентів з різним стилем лідерства. Отже, отримані дані дають нам можливість говорити про те, що студенти з різним стилем лідерства мають свої характерні відмінності у здатності до саморегуляції.